

[Maisted]

de også gennemtænkt problemerne og ved, hvordan problemerne skal løses. Ellers er det komplet vanvittigt at gå hen og stille krav til nogen; hvis man ikke har gennemtænkt problemerne og selv er i stand til at løse dem, aner man jo ikke, hvad man taler om. Det må da være så indlysende, at selv hr. Svend Åge Petersen kan forstå det.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til hr. Maisted vil jeg gerne sige, at det, som jeg også fandt interessant, lige så vel som det, hr. Svend Åge Petersen sagde, var tilfælde, hvor miljømyndighederne stiller u præcise krav eller stiller et sæt af krav og nægter at sige, hvad det er for nogle slutkrav, de vil stille. Det er det, vi burde beskæftige os med, og det er nogle af de tilfælde, vi kender til, hvor myndighederne ligesom anvender betragtningen »så godt som muligt«. Det er nemlig en aldeles uteknisk og umulig betragtning at have med at gøre, når det drejer sig om erhvervsliv og andre ting. Men det er bare ikke det, der er indeholdt i lovforslaget.

Så vil jeg i øvrigt principielt sige, at jeg faktisk synes, bevisbyrden påhviler erhvervslivet. Det er altså ikke tilladt her i Danmark at fremstille hvad som helst og så sige til den offentlige myndighed: Nu må I finde ud af, hvordan vi skal komme af med skidtet.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Hr. Maisted, jeg tror, der foreligger en misforståelse. Det er ikke, og i hvert fald slet ikke efter min opfattelse, myndighedernes opgave at udtale sig om, hvordan vi forureningsbekæmper over for den enkelte virksomhed. Det er heller ikke deres opgave at fortælle teknisk set, hvordan det kan effektueres, sådan som det fremgår af hr. Maistedes lovforslag. Man må stille de krav, som miljøloven berettiger til, og så må vi venligst bede vores dygtige erhvervsliv, som også magter det, om at få dette på plads. Det er den væsentligste forskel mellem den opfattelse, der ligger i lovforslaget, og det, jeg har givet udtryk for.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Jeg er enig med fru Lone Dybkjær i, at det ville være rart, om vi også fik kigget på problemet med at sætte krav og så komme frem med et slutkrav, der helt afviger fra det, man startede med. Helt enig.

Må jeg sige til hr. Svend Åge Petersen, at jeg er forrygende uenig, og det er jeg f.eks. overbevist om at en virksomhed som Kemisk Værk Køge også er. Her ofrede man eksempelvis noget i størrelsesordenen 36-37 mill. kr. på rensningsanlæg for at nå en ganske bestemt slutning, og så viste det sig, at det var teknisk umuligt, hvorefter miljømyndighederne sagde: o.k., så nøjes vi med et andet krav. Der gik man altså den anden vej. Man stillede nogle krav, der var uopfyldelige, og bagefter gik man altså den anden vej. Det havde været logisk i en sådan sag og i andre sager, at man havde gennemtænkt problemet og havde fastsat, hvad der kunne opnås. Så var der ikke nogen, der ville have sagt, at man skulle ofre 36 mill. kr., og så kunne det være, at man kunne have nøjedes med at ofre 25 mill. kr. for at nå frem til præcis det samme resultat.

Men det væsentlige i lovforslaget er imidlertid, at krav og ansvar følges ad. Så lang tid man uden ansvar kan stille krav til danske virksomheder og til danske borgere i dette samfund uden at have et medansvar for, at man kan løse problemerne, er man ude på et skråplan, og så vil vi få et hav af sager. Derfor vil jeg håbe, at man tænker sig om og lader være med at tage afstand fra et lovforslag, bare fordi det er fremsat af fremskridtspartiet. Det betyder under alle omstændigheder ikke yderligere offentlige udgifter, for så er det ensbetydende med, at de mennesker overhovedet ikke kan bestride deres job.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen

[Formanden]

gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om fredning af Harboør Tange og Agger Tange.

Af Hjortnæs (S), Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS) m.fl.
(Fremsat 22/3 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Chr. Christensen):

En række folketingsmedlemmer fra socialdemokratiet, SF og VS har ønsket at pålægge mig at tage de nødvendige initiativer til fredning af Harboør Tange og Agger Tange.

Det er jo lidt sent, for den 16. marts i år underskrev jeg en bekendtgørelse efter naturfredningslovens § 60 for Harboør Tange og Agger Tange. Denne bekendtgørelse er baseret på forarbejde, der er udført i tidligere regeringers tid, og sikrer gennem sine bestemmelser, at de meget værdifulde naturområder på tangerne bliver varigt beskyttet.

De pågældende folketingsmedlemmer har udarbejdet deres eget forslag til bekendtgørelse. Denne fremgangsmåde må jeg af principielle grunde tage afstand fra. Folketinget har i naturfredningsloven bemyndiget miljøministeren til ved bekendtgørelser at foretage fredning af statsejendom og på søterritoriet. Hvis folketetinget udarbejder bekendtgørelser, påtager tinget sig dermed også ansvaret for de deri givne bestemmelser. Det er min opfattelse, at sådanne detaljerede administrative opgaver bør løses i ministerierne, hvor også ansvaret for deres udformning og gennemførelse hører hjemme.

Med hensyn til det politiske spørgsmål, når vi taler om Harboør og Agger Tange, er det glædeligt at konstatere, at et så bredt flertal går ind for, at naturen på tangerne bevares og plejes. Traditionen med en bred politisk opbakning på naturfredningens område er således også fulgt i denne sag.

Da vi er enige i den overordnede politiske målsætning i denne sag og områderne nu er

sikret ved en miljøministeriel bekendtgørelse, har jeg svært ved at se baggrunden for, at dette beslutningsforslag er blevet genfremsat. Altså måtte der vel være tale om nogle væsentlige forskelle på de gældende regler og beslutningsforslaget. Men den eneste reelle forskel, jeg har kunnet få øje på, er, at den bekendtgørelse, jeg har udstedt, har været igennem en omfattende forhandling med alle berørte, herunder også de lokale beboere, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornithologisk Forening. Dette synes ikke at være tilfældet med beslutningsforslaget.

Ganske vist er der fra den første fremsættelse i efteråret 1983 og til det nuværende beslutningsforslag sket en vis lempelse af forslaget, men jeg mener stadig ikke, at det i tilstrækkeligt omfang tilgodeser både hensyn til naturen og hensynet til de mennesker, der skal leve i området til daglig. Personligt har jeg lagt vægt på forhandlinger med de lokale myndigheder og interesseorganisationer også i denne sag. Grunden er, at min principielle holdning er den, at de ret strenge reguleringer i området på længere sigt vil blive respekteret og styrket, hvis vi har de lokale myndigheders og beboeres forståelse og opbakning.

Der må også tages hensyn til, at der i disse egne er foretaget fredninger på ca. 25 pct. af arealerne, mens der i gennemsnit for hele landet kun er fredet omkring 3 pct. af arealet. Dette stiller i allerhøjeste grad krav om et særligt samarbejde med kommuner og interesseorganisationer i området. Det er det, der har været tilfældet i denne sag.

Helt konkret kan jeg da også nævne spørgsmålet om pleje. Fra alle sider er der enighed om, at for at pleje strandene skal der helst være kvæg på græs. Kan denne pleje udføres i et samarbejde mellem stat og lokale landmænd på stedet, betyder det en enkel, rimelig og fornuftig drift til fordel for den natur, som vi så inderligt ønsker at bevare. Jeg har derimod mine tvivl om, hvorvidt beslutningsforslaget kan danne grundlag for et sådant nyttigt samarbejde. Jeg kan ikke dy mig for at pege på, at netop landbrugsbedriften er et af de spørgsmål, som tidligere regeringer har haft meget vanskeligt ved at løse.

De bestemmelser, der gælder i dag, opfølger de skærpede beskyttelsesforanstaltninger til naturfredningsloven, som blev gennemført i 1983.

[Miljøministeren]

Endelig må jeg nævne, at såvel jeg som fredningsstyrelsen finder det uacceptabelt, at styrelsen skal have vetoret i kystsikrings-spørgsmål, således som det fremgår af forslags § 7. Arealerne er i sin tid eksproprieret i kystsikringsøjemed, og vi må ikke svække hensynet til befolkningens sikkerhed i en fredningsbekendtgørelse.

Jeg finder det vanskeligt at finde flere forskelle mellem de gældende regler og beslutningsforslaget, som det er værd at bruge folketingets tid på. De øvrige forskelle har efter min vurdering karakter af nuancer, som ikke kan betyde nogen reel ændring i den varige beskyttelse.

Jeg vil derfor slutte med at takke for den store tilslutning til beskyttelse af naturen på Harboør og Agger Tange, men vil samtidig meddele, at regeringen ikke kan støtte det fremsatte forslag til folketingsbeslutning.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Idet vi henviser til ministerens indlæg, skal vi afvise forslaget.

Sønderby (V):

Man kan kigge på forslagsstillerne og se, hvem der er i salen. Socialdemokratiet kan måske spørge sig selv, når de har gruppemøde igen, hvad de egentlig vil med dette forslag. Det kunne selvfølgelig godt være, at de godt ved det, for fru Margrete Auken kom med en ret rammende bemærkning lige før om, at når socialdemokratiet sidder i opposition, er de i en anden situation, og så trækker de på samme hammel som SF.

Der er to forhenværende ministre, der er medforslagsstillere til dette forslag, hvorom miljøministeren i dag har sagt, at det er kommet for sent. Man kunne jo bare have stillet et spørgsmål i miljøudvalget og spurgt, hvor langt ministeren er med fredningen. Så havde man fået at vide, at den var klar, at den var underskrevet den 16. marts. Forslaget her er fremsat den 22. marts. Det siger lidt om, hvad der foregår. Denne debat og folketingets arbejdsform kunne man måske så have drøftet i den socialdemokratiske gruppe og fundet ud af, at man skulle trække dette spørgsmål.

Men nu er fredningen altså sket, og jeg vil, nu da vi har den til behandling, lige sige en enkelt bemærkning. Miljøministeren

nævnte, at der havde været talrige høringer deroppe. Når vi foretager fredninger af den størrelsesorden, skal vi også høre de lokale på egnen, man skal ikke kun høre de landsdækkende organisationer. Det må også være de lokale, der bliver hørt. Der er nok sket nogen stramninger i denne fredning, som man på lokalt plan ikke rigtig kan acceptere, fordi man mener, at man har passet på det område vældig godt, inden det blev fredet.

Margrete Auken (SF):

Jeg glæder mig da også over, at vi står med en fredning, som er forholdsvis rimelig, og skal lade være med at diskutere nøjere, hvordan vi er kommet frem til den. Men det er da godt, at den er der nu, men der skal stilles et par spørgsmål i udvalget om den, og så ser vi, om der er grund til at gå videre med dette forslag.

Jeg vil godt sige noget om det, der er blevet trukket frem her. For det første ministerens, jeg var lige ved at sige gentagne piv over, at vi blander os i, hvad der foregår administrativt. Det oplevede vi også forleden dag i forbindelse med vandløbsloven, men en gang imellem er vi nødt til det, og vi har selvfølgelig principielt lov til det. Det er da vor soleklare ret, hvis ministeren ikke har et flertal bag sig. Jeg synes, at i dette tilfælde er det mindre slemt, fordi jeg tror, at vi kan enes om det meste, men jeg bliver nødt til at sige, at ikke mindst med en regering, som regerer hen over hovedet på os, kan vi da gøre det, og vi vil blive ved med at gøre det.

Jeg har en anden bemærkning til det, der blev sagt før om socialdemokratiet. Det står ikke i forslaget, men vi ved alle sammen godt, at der er sket det, at vi har befriet socialdemokratiet for betonministeriet. Der er grænser for, hvordan styrken ligger, men der sidder folk ovre i betonministeriet, officielt ministeriet for offentlige arbejder, der stort set kan koste rundt med folk, som det passer dem. Det har de i hvert fald kunnet. Der sidder en kontorchef dér, der har haft hånd og halsret over Harboør Tange. Diverse skiftende ministre har ikke haft en kinamands chance – de har i hvert fald ikke turdet bruge den, hvis den var der – for at komme igennem med noget som helst. Vi glæder os over, at nu har vi et flertal uden for betonministeriet og sammes kontorchef.

[Margrete Auken]

I denne forbindelse skal ministeren forstå den rolle, vi prøver at give selv et så forskrækket foretagende som fredningsstyrelsen. Den gang, man lavede en panikopfyldning oppe ved høfde 42 i foråret 1981, hvor man lagde nogle sandfyldninger, hvis nytte er yderst diskutabel, omkring høfdedepotet, gik man lige durk ind og gravede i Knopper Enge. Der blev taget enormt meget sand inde i det fredede område inde i selve Knopper Enge, så det er altså meget godt, at vi lige sikrer det, men nu har jeg altså givet ministeren baggrunden for, at det står her. Jeg går ud fra, at det er baggrunden, jeg har ikke været med til at lave den detalje, men forstod den da udmærket, da jeg så den.

Så til sidst lidt mere principielle overvejelser om hele dette forslag, som har gjort, at jeg har følt mig lidt komisk ved at lave det, for hvad er det for et område, vi har her? Det er et område, som Danmark har anmeldt til Ramsarkonventionen, men som samtidig har en af de mest forurenende virksomheder liggende smask oveni. Det supper og sopper deroppe af edder og forgift. Vi har ingen sikkerhed for, at spildevandsledningen er tæt. Vi ved, at det simrer ud fra svovlgruberne, at kvæg, fugle osv. har det dårligt deroppe. Fisker Aage Hansen sagde på et tidspunkt, at hvis man ville fuglene det vel i dette Ramsar-område, som netop laves af hensyn til fuglene, skulle man sætte et fugleskræmsel op. Det er måske nok alligevel det, der i sidste ende ville være det bedste, man kunne gøre, sådan som situationen er. Jeg synes – både i vores eget forslag og i ministerens – at det er lidt komisk at høre, at man ikke må smide papir dér, når man tænker på, hvad der bliver, om ikke ligefrem smidt dér, så udledt dér.

Når ministeren siger noget om, at vi skulle tage hensyn til, at tangen bevares, og til de mennesker, der skal leve i området til daglig, og hvad ved jeg, så er der noget, man ikke gør, og det er at tage hensyn til dem. Man tager hensyn til Cheminova. Det er da dejligt, vi nogle gange kommer igennem med noget over for Cheminova, som det lykkedes os med sagsanlægget, men der er et eller andet grinagtigt ved, at vi freder denne pøl deroppe.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal gerne medgive nogle af de ordførere, der har sagt, og vel også ministeren med lidt andre ord, at det er et lidt underligt forslag, fordi det pålægger ministeren at lave en fredning, han har foretaget. Derfor er det klart, at man må afvise forslaget i den foreliggende form.

Jeg er også enig med ministeren i, at det ikke er folketingets opgave at udarbejde bekendtgørelser. Når det så er sagt, skyldes det – også set i relation til andre bekendtgørelser i forbindelse med f.eks. vandløbsloven – at vi har en regering, der måske i visse sammenhænge kører lidt hastigere frem, end det parlamentariske flertal synes er rigtigt, og at regeringen jo har sagt, at man vil regere bl.a. på bekendtgørelser. Så et af problemerne er nok regeringens egen fremfusen i denne sag.

Men ministeren skal nu ikke have utak, fordi der endelig er kommet en løsning på dette felt. Det er værd at mærke sig, at det er en kamp, der har stået på også under socialdemokratiske regeringer, hvor det ikke lykkedes at komme nogen vegne. Jeg synes, det er fint, at det er sket under denne regering. Det er klart, at så kan man også sige et par ord til socialdemokraterne om, at nu er de altså lige pludselig begyndt at spille med musklerne.

På den anden side vil jeg sige, at nu er der altså nogen morgenrøde. Ministeren kan jo da ikke bebrejde de partier, der altid har haft disse miljøsynspunkter, at de også agerer i overensstemmelse med, hvad de hele tiden har ment, nu da de pludselig kan få et flertal. Det er det, der er det nye, men det synes jeg egentlig ministeren må bebrejde socialdemokratiet, hvis ministeren i øvrigt ønsker at bebrejde nogen noget.

Inden jeg siger noget konkret om den bekendtgørelse, ministeren har udarbejdet, og som vi måske kan diskutere i udvalget, vil jeg sige, at kernepunktet i denne sag og det ulykkelige i den er, at når det drejer sig om fredninger, hvor det offentlige er i strid med sig selv, er det utrolig svært at komme igennem med noget som helst, noget, der koster i størrelsesordenen 12 år, bare fordi ministerierne ikke har kunnet blive enige.

Det synes jeg er hovedproblemet. For hvad tænker den private borger, når noget ejendom eller et eller andet, som tilhører ham eller hende, skal fredes? Så kan det offentlige pludselig foretage sig hvad som helst

[Lone Dybkjær]

dødhurtigt og meget beslutsomt, men når det drejer sig om at få ryddet op i sine egne sager, er der betydelig mere langsommelighed. Det centrale i hele denne sag er, at det er meget vigtigt, at man også kan tage nogle fornuftige og rigtige fredningsmæssige afgørelser, selv om det offentlige er i splid med sig selv. Ellers svækker man sine muligheder over for de private. Man kan lidt firkantet sige, at det er Holte Midtpunkt om igen, ganske vist på en helt anden måde, men jeg tror, ministeren forstår, hvad jeg mener. Det er vigtigt, at vi sikrer, at den fredning, vi gennemfører, også er tilstrækkelig god, sådan at vi også med god samvittighed kan frede, når der er private og måske ligefrem økonomiske interesser inde i billedet.

Der er nogle ting i denne bekendtgørelse, som jeg synes vi kan diskutere i udvalget. Bl.a. har jeg nogle kommentarer til side 3, også en enkelt måske lidt senere hen om dispensationsmulighederne for område 3 og om, hvordan vi kan håndtere disse ting. Jeg finder ikke, det er rimeligt, at der kan gives dispensation. På samme måde mener jeg, når det drejer sig om stk. 2 og stk. 4 for område 5, at det er problematisk, at man kan fravige naturfredningslovens § 43 b, når det skønnes nødvendigt ud fra en samfundsmæssig vurdering. Hvad er det for noget? Man kan jo igen frygte – det er rigtigt nok, noget af det er frygt, men man må altså også sige, at det er på basis af en erfaring – at ministeriet for offentlige arbejder vil være den stærkeste, og at de samfundsmæssige vurderinger, der vil blive lagt til grund, vil være rent økonomiske, fordi det altid er meget svært at sætte penge på miljøet. Vi kan næsten kun sætte ord, og så vil de pengemæssige betragtninger slå voldsomt igennem. Det kan man også være nervøs for, når der står i stk. 4, at man kan tage område 3 op til revision efter ministeriet for offentlige arbejders anmodning. Det er rigtigt, der står ikke, man skal tage det op, men det, man kan være nervøs for, er, at det bliver en udhulende bestemmelse.

Jeg håber, at vi i et samråd i udvalget kan diskutere disse ting, sådan at vi måske kan få sat søm og skruer i det, sådan at ministeren præcis også ved, at han har en rygdækning, når han, hvis det bliver nødvendigt, skal gå op imod ministeriet for offentlige arbejder.

Duetoft (CD):

Jeg skal naturligvis også på CDs vegne afvise forslaget. Jeg er meget enig med ministeren i hans vurdering af proceduren i folketinget, om bekendtgørelse af lovgivningen. Jeg opfatter det som den fru Margrete Aukenske weekendkådhed, at man kan true med, at det er en procedure, man måske vil bruge oftere og oftere. Jeg mener, at det vil have nogle ganske ubehagelige konsekvenser, hvis folketinget i den grad skal til at blande sig i bekendtgørelser.

Steffensen (KrF):

Vi kan alle beklage, at det har taget 12 år, inden man er kommet til ende med denne sag. At den er afsluttet, er snart det bedste ved det hele. Det er fuldstændig rigtigt, som fru Lone Dybkjær har gjort opmærksom på, at det er nogle urimelige forhold i forhold til de almindelige fredninger, som foretages, når det drejer sig om private forhold. At det kan lade sig gøre med offentlige institutioner, kan man kun beklage.

Så meget desto mere grund er der til at være tilfreds med, at den nu er afsluttet, og at det er lykkedes at nå frem til en fredning, som også har mulighed for at kunne stå stærkt i befolkningen, fordi befolkningen og de forskellige grupper har været inddraget i høringerne og står bag den. Det synes jeg er udmærket, og derfor kunne man have formodet, at socialdemokratiet havde trukket deres forslag, da de blev klar over, at fredningen allerede var i orden.

Henning Nielsen (S):

Det er da nok muligt, hr. miljøminister, at socialdemokratiet er kommet lidt sent, men det, jeg kan huske, fra før jeg var medlem af tinget, er jo, at man har arbejdet med en fredning deroppe igennem flere år, og at man i efteråret her i salen diskuterede en sådan fredning. Man gik tilbage og talte med befolkningen deroppe, hvad jeg forstår miljøministeren også har gjort. Forslaget er så altså blevet fremsat 6 dage senere, end vi fik denne bekendtgørelse, som jeg selv har haft lidt svært ved at få fat på, men det er da lykkedes mig, sådan at jeg ved lidt om, hvad der står i den.

Fremgangsmåden er forkert med at lave en sådan bekendtgørelse, og det er jo den, der skal bruges, men jeg synes da, at det er

[Hemming Nielsen]

værd »at spille folketingets tid på en sådan sag«, som miljøministeren sagde. Jeg vil da godt komme med nogle bemærkninger til den bekendtgørelse, der er kommet fra miljøministeren, og ligesom motivere, hvorfor jeg synes, at man måske godt kunne trænge til at snakke om den i udvalget. De to tanger udgør vel nok en biologisk helhed, de supplerer hinanden, men de store problemer – og vi kan sige det, der trues – findes vel på Harboør Tange.

Man har allerede været inde på, at områderne er udpeget som EF-beskyttelsesområde i henhold til EF-beskyttelsesdirektivet af 2. april 1981. Der er et bilag I i det direktiv, der har nogle fortegnelser over truede fuglearter i EF. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at 7 af disse arter yngler på vore tanger. Det er egentlig derfor, vi virkelig har en forpligtelse til at sikre disse områder, dvs. beskytte dem på en sådan måde, at de fortsat kan tjene som levesteder for de pågældende arter, og her er altså tale om ynglefugle.

Men vi ved også, at tangerne rent internationalt har betydning som rasteplass for fugle på træk. Hvis vi ser på det nationalt, er de også blandt de 10 bedste strandområder her i landet. Jeg synes godt, man kan sige om disse tanger, at de er femstjernede naturområder. Jeg mener også at kunne konstatere – jeg kommer selv deroppefra – at der i de seneste år er sket en ret omfattende opdyrking. Det gælder selvfølgelig især Harboør Tange. Den opdyrking af strandengene på Harboør Tange startede, jeg tror, det var i begyndelsen af 1970'erne, og kulminerede i 1977-1978. Der, hvor strandengene blev retableteret, kom ynglefuglene igen.

Et klart bevis på det er område 3, som er vist på kortet til bilaget. I 1978, da der var opdyrket allermest i dette område, ynglede der kun 60 par vadefugle. Ornithologerne har senere fulgt det. Nu er man ligesom holdt op med at dyrke derude, i 1983 var der virkelig en formindsket opdyrking, og så var der pludselig 176 par vadefugle. Altså kan man konstatere, at da opdyrkingen var på sit højeste, ynglede kun en tredjedel af de parfugle, som området kunne bære.

Jeg vil godt sige om miljøministerens bekendtgørelse, at jeg ikke er helt sikker på, at den giver en fredning, i hvert fald ikke på det omtalte område, på grund af, som det også er blevet sagt heroppefra, disse dispen-

sationsregler, som jeg er en lille smule bekymret for. Jeg er også betænkelig ved ministerens bekendtgørelse § 4, stk. 2 og stk. 4, hvor der er tale om, at man kan fravige naturfredningsloven, når det skønnes nødvendigt. I stk. 4 står, at man simpelt hen kan tage det op til revision, hvis ministeriet for offentlige arbejder anmoder om det. Disse problemer opstår i hvert fald ikke, hvis man kunne tilslutte sig det beslutningsforslag, som socialdemokratiet, SF og VS har stillet.

Engene på tangerne skal da naturligvis bruges. Der skal slås hø. Landmændene skal have deres kreaturer gående, så der kan ske en afgræsning af områderne. En sådan udnyttelse giver måske endda et bedre driftsresultat, end hvis man poster kunstgødning ud på engene.

En anden ting, der også er meget vigtig deroppe, er, at områderne i vintertiden bliver oversvømmet, og jeg ved fra samtaler med lokale landmænd, at man er interesseret i det, for så får man noget god og gratis gødning.

Det har også noget at gøre med at få reguleret vandstanden deroppe. Derfor er jeg også en lille smule bekymret for, at plejebestemmelserne i ministeriets bekendtgørelse ikke er tilstrækkelige. Det er noget med kompetencen til at iværksætte pleje af strandengene og vandstandsreguleringen i lagunerne. Der er det min opfattelse, at det må være miljøministeriet, der skal tage sig af det. Det er miljøministeriet, der har den biologiske ekspertise, og det må derfor også være i det ministeriums regie, at den slags ting skal foretages, og ikke i ministeriet for offentlige arbejder, som har ansvaret for det.

Jeg kommer som nævnt selv fra den egn, vi taler om, og jeg er nogenlunde godt kendt med såvel Harboør som Agger Tange. Det skulle da glæde mig meget, også på vegne af befolkningen især omkring Harboør, hvis tangerne også kunne blive kendt som et virkeligt naturområde, der er et besøg værd, så værdifuldt, at det er en fredning værdig, og samtidig så nænsom en fredning, at den, næsten ikke da, indeholder nogen begrænsning af lokalbefolkningens brug af naturen til rekreative formål som jagt, fiskeri osv. Det er derfor mit håb, at vi måske i udvalgsarbejdet kunne finde frem til – i hvert fald må vi have lov til at anbefale ministeren det – en lidt

[Henning Nielsen]

strammere bekendtgørelse, således at vi virkelig får en spredning af disse områder.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Hr. Henning Nielsen fortalte os, at han kender området og befolkningen ganske godt. Det ved jeg. Det ved hr. Henning Nielsen også jeg gør. Derfor ved hr. Henning Nielsen præcis også, hvorfor der ikke i 12 år er sket noget. Det synes jeg hr. Henning Nielsen skal overveje endnu en gang.

Hr. Henning Nielsen kommer med nogle begrundelser for, hvorfor denne fredning skal gennemføres. Jeg er 100 pct. enig med hr. Henning Nielsen i disse betragtninger. Det er præcis derfor, vi har lagt os i selen meget kraftigt for nu at få gennemført denne fredning. Jeg kan ikke undlade at spørge hr. Henning Nielsen: hvorfor skulle der gå 12 år, før man vedstod den forpligtelse, hr. Henning Nielsen på socialdemokratiets vegne heroppe sagde vi havde? I de 12 år har socialdemokratiet dog haft den væsentlige andel af regeringsmagten. Hvorfor gennemførte man ikke denne fredningsbestemmelse, da man fra samme parti rådede over begge de stridende ministerier?

Nu er det lykkedes at få denne fredning igennem med accept fra den lokale befolkning, og hr. Henning Nielsen ved, hvad det betyder, i forståelse med de berørte parter, fredningsforeninger, jagtforeninger o.lign. Hvordan tør man nu begynde at bryde det op igen? For fredningssagens skyld vil jeg bede forslagsstillerne nøje overveje, hvad det er, de er ved at gøre.

Til fru Margrete Aukens udtalelse om, at nu piver ministeren igen over, at vi blander os. Nej, jeg piver ikke, det er ikke min natur. Det ved fru Margrete Auken også. Men fru Margrete Auken ved også, at jeg ikke kan undlade at spørge mig selv, hvorfor dette forslag skulle komme nu. Har man aversion imod, at det er lykkedes at få gennemført fredningen? Er det det, der piner forslagsstillerne? Skulle vi dog så ikke lade sådan noget ligge og så glæde os over, at det nu efter 12 års strid er lykkedes at få sikret de arealer, vi alle ved vi skal sikre?

Det er naturligt og rigtigt, at folketinget til enhver tid kan lovgive, som man vil. Det har jeg aldrig nogen sinde bestridt. Det, jeg har gjort opmærksom på, er, at normalt er det ministeriernes opgave at udarbejde bekendt-

gørelser. Men vi må da heller ikke glemme, at folketinget har i naturfredningsloven, som det har vedtaget, bemyndiget miljøministeren til ved bekendtgørelser at foretage fredning af statejendom og af søterritorier. Det er det, vi har gjort.

Enhver kan have en fornemmelse af, at der var noget, der kunne være gjort bedre, eller noget, der skulle være anderledes. Hr. Henning Nielsen ved bedre end nogen anden herinde i denne sal, hvordan der opstår enighed om sådan noget. Der må strikkes og strikkes og strikkes og files og gøres ved, før alle nu står i glæde over, at nu kan vi sikre de arealer.

Jeg vil da godt så bede om, om forslagsstillerne vil læse min bekendtgørelse igennem og vurdere, om den trods alt ikke kan sikre de arealer, jeg mener den skulle sikre.

Fru Lone Dybkjær siger ligesom på forhånd, at ministeren må jo da lade bebrejdelser eller skuffelsen over forslaget gå til socialdemokratiet. Jo, men nu har jeg jo ikke indtryk af, at det radikale venstre plejer at deponere deres frie vilje hos andre partier. Det kan man da i alt fald ikke gøre ansvarsfrit.

Det er min overbevisning, at det er lykkedes at få en fredningsbestemmelse igennem, der tilgodeser det, vi herinde alle gerne vil have. Jeg vil opfordre forslagsstillerne til at arbejde videre i udvalget i den ånd.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er ministerens brug af ordet »normalt«, som fik mig til at reagere. Det er rigtigt, det er ikke normalt, at vi blander os i det, ministerierne skal gøre, men det er altså heller ikke normalt, at ministerierne handler uden om et flertal. Det er jo problemet. Jeg kan ikke helt genkende den glæde, ministeren havde i første indlæg, i forhold til det, der bliver sagt nu. Min fornemmelse var, at havde vi ikke presset på med dette forslag, havde vi ikke signaleret dette forslag, så havde vi ikke været i den situation. Jeg synes, ministeren skulle overlade det til de radikale og os og VS, om de havde været her, at drille socialdemokraterne. Det er os, der har ret til det, for problemet var, at vi ikke før i tiden havde flertal til at gennemføre disse ting. Mens socialdemokratiet var i lommen på

[Margrete Auken]

betonministeriet, fik vi ikke støtte af hr. Chr. Christensen, af osv. Jeg synes ikke, der er noget at høre fra den side i hvert fald om at få disse ting igennem, for så havde vi fået denne fredning igennem for længe siden. Nej, ikke mere.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg forstod ærlig talt ikke, hvad det var, ministeren sagde om de radikale, om at vi plejede ikke at deponere vores frie vilje hos andre partier. Jeg mener ikke, jeg sagde, at vi på noget tidspunkt havde gjort det i denne sag. Det er værd at være opmærksom på, at vi ikke er medforslagsstillere til dette forslag. Det håber jeg trods alt ministeren har noteret sig.

Jeg sagde, at vi ikke har skiftet holdning, og det kan ministeren jo ikke bebrejde os at vi ikke har. Vi har nøjagtig den samme holdning til disse spørgsmål, som vi havde under den socialdemokratiske regering. Det nye var det, fru Margrete Auken var inde på, at socialdemokratiet har skiftet holdning. På den baggrund kan ministeren da ikke forlange, at vi skal skifte holdning. Det er ikke ensbetydende med, at vi deponerer vores vilje nogen steder, det betyder bare, at nogle ting, man ikke før har kunnet kommet igennem med, kan nu komme igennem. Det var egentlig bare det, jeg gjorde opmærksom på. Jeg synes, at ministeren må konstatere, at vi har den samme holdning, som vi hele tiden har haft. Der er et andet parti, der derimod i alerhøjeste grad har skiftet holdning, og det kan man så glæde sig over på de felter, hvor man i øvrigt er enig med det parti.

Henning Nielsen (S):

Nu har fru Margrete Auken egentlig svaret på det og sagt det, som jeg nok også ville have sagt, om, hvorfor der skulle gå så lang tid. Der har vel aldrig rigtig været politiske muligheder for at få disse fredninger igennem deroppe på Harboør og Agger Tange.

Så vil jeg sige til ministeren, at naturligvis piner det ikke mig, at det skal blive hr. Chr. Christensens lod at gennemføre en sådan bekendtgørelse og en fredning, og så vil jeg i øvrigt gerne sige, at den positive holdning vil jeg gerne have, når jeg kommer i miljøudvalget. Så kunne vi måske også godt diskutere

nogle af de spørgsmål, som jeg her har stillet med hensyn til kompetencen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Lone Dybkjær (RV), Estrup (RV), Larsen-Ledet (RV) og Niels Helveg Petersen (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om indeksregulerede realkreditlån og lov om statstilskud til udnyttelse af vedvarende energikilder m.v. (Indeksfinansiering af vedvarende energianlæg).

(Lovforslag nr. L 159).

Forslag til lov om rentebidrag til vedvarende energianlæg m.v. finansieret med indeksslån.

(Lovforslag nr. L 160).

Retsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om gennemførelse af konvention om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, m.v. (Lovforslag nr. L 8).

Retsudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af konkursloven, gældsloven og lov om retsafgifter. (Betalingsstandsning, gældssanering m.v.). (Lovforslag nr. L 10).

Eksemplarer vil blive omdelt.

[Formanden]

Socialudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om socialforskningsinstituttet. (Ændring af ledelsesstrukturen). (Lovforslag nr. L 20).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (6/4 84):

Udtræder: Steenholdt (Grønl.)

Nyt medl.: Ivar Hansen (V)

Det udenrigspolitiske nævn (6/4 84):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Bente Juncker (CD)

Erhvervsudvalget (6/4 84):

Udtræder: Jes Lunde (SF)

Nyt medl.: Leif Hermann (SF)

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Lone Dybkjær (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om indeksregulerede realkreditlån og lov om statstilskud til udnyttelse af vedvarende energikilder m.v. (Indeksfinansiering af vedvarende energianlæg).

(Lovforslag nr. L 159).

Forslag til lov om rentebidrag til vedvarende energianlæg m.v. finansieret med indeksslån.

(Lovforslag nr. L 160).

Lovforslagene har til formål at gennemføre en økonomisk ligestilling ved investering i vedvarende energianlæg og kombinerede anlæg. Dette kan tilnærmelsesvis opnås ved

indeksfinansiering med rentebidrag, således at renten på indeksslåne bliver 0.

Lovforslagene giver mulighed for indeksfinansiering af vedvarende energianlæg og de dertil knyttede anlæg (fjernvarmerør, grunde, bygninger m.v.) med 20½-årige indeksslån (type I). En rente på 0 opnås ved, at staten yder rentebidrag efter samme principper som for almenyttigt byggeri og private andelsboliger.

Energianlæg omfattet af reglerne skal helt eller delvis opfylde betingelserne for at opnå statstilskud til udnyttelse af vedvarende energikilder. Det foreslås samtidig, at tilskudsprocenten for investorer, der ikke kan udnytte rentefradrag, øges fra de nuværende 30 til 35.

Ved lovforslagene opnås en ligestilling mellem andelshavere og andre organisationsformer.

Jeg skal i øvrigt henvise til bemærkningerne til lovforslagene.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. april 1984 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.33